

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 23. septembra 2016

Pomorski promet v EU: po mnenju revizorjev velik del vlaganj ni uspešen niti trajnosten, tveganje potrate pa je veliko

V novem poročilu Evropskega računškega sodišča piše, da je bila tretjina porabe EU za objekte v morskih pristaniščih EU, kot so operativne obale, doki in valolomi, med letoma 2000 in 2013 neuspešna in netrajnostna. Eden od treh evrov za preučene projekte (194 milijonov EUR) je bil porabljen za projekte, s katerimi so se podvojile že obstoječe naprave v bližini. 97 milijonov EUR je bilo vloženih v infrastrukturo, ki se več kot tri leta po koncu gradnje ni uporabljala ali se je uporabljala zelo malo.

Revizorji so ocenili strategije Evropske komisije in držav članic za pomorski tovorni promet ter izkoristek naložb iz finančnih sredstev EU v pristanišča. Sredstva so bila zagotovljena kot nepovratna sredstva in posojila in so med letoma 2000 in 2013 znašala skupaj 17 milijard EUR. Med revizijo so obiskali 19 morskih pristanišč v petih državah članicah EU – Nemčiji, Italiji, na Poljskem, v Španiji in na Švedskem. Ugotovili so, da obstoječe dolgoročne strategije niso bile trdna osnova za načrtovanje pristaniških zmogljivosti. Niti EU niti države članice niso imele strateškega pregleda nad tem, katera pristanišča so potrebovala sredstva in za kaj, financiranje podobne infrastrukture v sosednjih pristaniščih pa je privedlo do neuspešnih in netrajnostnih vlaganj.

Ponovna ocena petih projektov, ki so bili že preučeni leta 2010, je pokazala, da so bila sredstva slabo izkoriščena, saj se dodatno zgrajena infrastruktura v teh pristaniščih, ki jo je financirala EU, po skoraj desetih letih obratovanja še vedno ni ustrezno uporabljala. Zadevna območja štirih pristanišč so bila še vedno povsem ali skoraj prazna, na petem pa niso potekale nobene dejavnosti.

„Pomorski promet v EU je v nemirnih vodah,” je dejal član Evropskega računškega sodišča Oskar Herics, pristojen za poročilo. „Ocene potreb so slabe in obstaja veliko tveganje, da bodo vložna sredstva potratena. To velja za skoraj 400 milijonov EUR preučениh vlaganj.”

Revidirani projekti, financirani iz sredstev EU, so bili poleg tega neučinkoviti. Stroški so bili prekoračeni za 139 milijonov EUR. 19 od 30 zaključenih projektov je zamujalo, zamude pa so dosegale do 136 % časa, potrebnega po začetnih ocenah. Sedem od 37 prvič revidiranih projektov (v znesku 524 milijonov EUR finančnih sredstev EU) v času revizije ni bilo dokončanih.

Poleg tega usklajevanje med Komisijo in Evropsko investicijsko banko pri financiranju pristaniške infrastrukture ni bilo ustrezno. Posojila, ki jih je Evropska investicijska banka dodeljevala sosednjim pristaniščem zunaj EU (npr.

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila, ki ga je sprejelo Evropsko računsko sodišče. Celo poročilo je na voljo na www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson, uradni govorec, tel.: +352 4398 47063, prenosni tel.: +352 691 55 30 63
Damijan Fišer, tiskovni predstavnik, tel.: +352 4398 45410, prenosni tel.: +352 621 55 22 24
12, rue Alcide De Gasperi, L-1615 Luxembourg
E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA eca.europa.eu

v Maroku), so zmanjševala uspešnost sredstev EU, vloženih v pristanišča v EU.

Ker je bilo financiranje EU na projektni ravni vezano na izločke in ne na rezultate, so bili projekti še vedno upravičeni do vračila stroškov iz sredstev EU, čeprav se del infrastrukture, ki jo je financirala EU, v resnici ni uporabljal.

Preučeni 14 pristanišč velikokrat ni imelo povezav z zaledjem (tj. cest in železnic) ali te povezave niso bile ustrezne. Zanje bodo potrebna dodatna javna finančna sredstva, da bodo lahko začetne naložbe v pristanišča ustrezno delovale.

Komisija ni sprejela potrebnih ukrepov na področju državne pomoči in carinskih postopkov, da bi morskim pristaniščem omogočili enake konkurenčne pogoje. Da bi se izognili izkrivljanju trga, bi morale postati kontrole državne pomoči uspešnejše, in sicer z izvajanjem naknadnega spremljanja, da se oceni, ali so pogoji, pod katerimi so bili sprejeti prejšnji sklepi (npr. v zvezi s koncesijami), ostali nespremenjeni, ali z jasnimi načeli za pridobitev podpore za nadgradnje, vezane na uporabnike. Revizorji so izrekli več priporočil, v glavnem Komisiji, katerih bistvo je povzeto v nadaljevanju, in sicer bi bilo treba:

- revidirati sedanje število 104 glavnih pristanišč in pripraviti načrt razvoja pristanišč za EU kot celoto;
- oceniti možnost izključitve financiranja EU za pristaniško infrastrukturo za pretovarjanje in skladiščenje kontejnerjev ter nadgradnje, ki niso v javni pristojnosti;
- zagotoviti, da si bosta Evropska investicijska banka in Komisija izmenjavali vse bistvene informacije o predlaganih posojilih Evropske investicijske banke;
- pri zagotavljanju podpore EU za naložbe dati prednost glavnim pristaniščem in ključnim vodnim potem samo, če je dodana vrednost za EU dokazana in če financiranje vključuje tudi dovolj zasebnih sredstev;
- izdati smernice o državni pomoči posebej za morska pristanišča ter spremljati prejšnje sklepe o državni pomoči in ukrepi v zvezi z njimi;
- zmanjšati upravno breme in zamude s spodbujanjem nacionalnih sistemov „vse na enem mestu“ za izdajo dovoljenj in soglasij;
- izboljšati konkurenčni položaj pomorskega prometa glede na druge načine prevoza, tako da se dodatno poenostavijo formalnosti za pomorski promet in carinske formalnosti.

Pojasnila za urednike

Leta 2013 naj bi evropski sektor pomorskih prevozov po ocenah prispeval približno 1 % BDP EU in podpiral zaposlitev približno dveh milijonov ljudi. Preko 1 200 trgovskih morskih pristanišč v 23 državah članicah EU potekajo tri četrtine tovarne trgovine EU z državami nečlanicami in več kot ena tretjina tovarnega prometa znotraj EU.

Naložbe v pristaniško infrastrukturo so upravičene do sofinanciranja EU iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada v okviru deljenega upravljanja, pa tudi iz sredstev vseevropskih prometnih omrežij (TEN-T) in instrumenta za povezovanje Evrope v okviru neposrednega upravljanja Evropske komisije.

Med letoma 2000 in 2013 je bilo za naložbe v pristanišča iz proračuna EU namenjenih približno 6,8 milijarde EUR finančnih sredstev. Poleg tega je Evropska investicijska banka za naložbe v pristanišča zagotovila posojila, ki so znašala približno 10 milijard EUR.

Posebno poročilo št. 23/2016 z naslovom Pomorski promet v EU: v nemirnih vodah – veliko neuspešnih in netrajnostnih naložb je na voljo v 23 jezikih EU.